

Doç. Dr. Fehmi Yıldız

Koray Belet

Kırklareli Yöresi'nde Faaliyet Gösteren Küçük ve Orta Ölçekli Üretim İşletmelerinde Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nin Uygulanma Düzeyinin Araştırılması

Doç. Dr. Fehmi YILDIZ

Trakya Üniversitesi, İİBF.

Koray BELET

Trakya Üniversitesi, SBE.

Özet

Günümüzde işletmeler arası rekabet had safhaya ulaşmıştır. Bunun sonucunda, maliyet ve gider kontrolü, stok yönetimi, satış fiyatı, birim mamul maliyeti, pazarın taleplerini karşılayabilme yeteneği, verimlilik, yöneticilerin kararlarına bilgi sağlamak, planlama yapmak gibi konular önem kazanmıştır.

Günümüzde sayıları hızla artan küçük ve orta ölçekli işletmeler, büyük işletmelerle kıyasıya rekabet etmektedir. Bu işletmeler, faaliyetlerini sürdürebilmek için yukarıda saydığımız konulara özen göstermelidir.

Bu nedenle araştırmamızda, Kırklareli Yöresi'nde faaliyet gösteren Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ) Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'ni uygulama düzeyleri araştırılmıştır.

Anahtar Sözcükler: KOBİ, satış fiyatı, maliyet muhasebesi sistemi, Kırklareli.

Abstract (A Research On The Application Level Of Uniform Cost Accounting System In Small And Medium Scaled Production Businesses Operating In The Region Of Kırklareli)

The rivalry between the companies have reached into top level nowadays. As a result of this like cost and outgoing control, stock management, sale price, unit of staff cost, the ability affording the demand of the market, profitable, provide knowledge to managers decision, making plans have gained importance.

The medium and small companies which are increasing more and more rapidly in our country rival with big companies stricktly. These companies should pay attention to the subjects in order to continue their stability mentioned above.

Fort his reason, the level of applying the Fixed Cost Accounting System in our mentioned research should be searched in Small and Medium Companies (SMES) in Kırklareli region.

Key Words: SMES, sale price, cost accounting system, Kırklareli.

1. Giriş

Küçük ve orta ölçekli üretim işletmeleri, maliyet unsurlarının birçoğunu yapılarında bulundurmaktadırlar. Bu nedenle küçük ve orta ölçekli üretim işletmeleri-

nin, öncelikle maliyetleri doğru ve tam olarak hesaplama zorunlulukları vardır. Maliyetlerini tam ve doğru olarak hesaplayamayan bir küçük ve orta ölçekli üre-

tim işletmesi, büyük bir olasılıkla üretim faaliyetleri sonucunda zarar edecektir.

Kırklareli Yöresi'nde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli üretim işletmelerinde Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nin uygulanma düzeyinin araştırılmasını amaçlayan bu çalışmada, üretilen mamullerin birim maliyetinin doğru olarak hesaplanması, işletmenin faaliyetlerinin kontrol edilmesi, kısa ve uzun dönemli planlama faaliyetleri için gerekli bilgilerin sağlanması ve işletmelerde yönetimin alacağı kararların isabetli olması için, Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nden ne ölçüde yararlandığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

2. Türkiye'de Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nin Gelişimi ve İşletmeler Açısından Önemi

Ülkemizde, 1933 yılında Sümerbank'ın kuruluşu ile maliyet muhasebesi uygulaması başlamıştır. 1938 yılında İktisadi Devlet Teşekküllerine, bütçe ve mali analiz zorunlulukları getirilmiştir. 1950'lerde hazırlanan Gelir Vergisi Kanunu'nun maliyet muhasebesi uygulamalarına etkisi olmuştur. Günümüz anlayışında maliyet muhasebesine, 1964 yılında İktisadi Devlet Teşekküllerini Yeniden Düzenleme Komisyonu tarafından başlanılmıştır. 1976 yılında, maliyet muhasebesi uygulaması tüm kamu iktisadi teşekküllerine yayılmıştır. 1981 yılında sermaye piyasasının yasal düzene kavuşturulmasıyla, Sermaye Piyasası Kurulu'na tabi işletmelerde Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi uygulaması getirilmiştir. 1989 yılında, 3568 Sayılı Meslek Yasası ile tekdüzen muhasebe-maliyet muhasebesi uygulayıcıları örgütlendirmiştir. 26 Aralık 1992 tarihinde yayımlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, 1 Ocak 1994 tarihinden itibaren yasal olarak yürürlüğe girmiştir. Ayrıca, maliyet muhasebesi uygulamasına 7/A ve 7/B seçenekleri şeklinde yaklaşımlar ile, önceden saptanmış ve gerçek rakamlar kullanılarak maliyet muhasebesi uygulaması getirilmiştir (Hacıüstemoğlu, 2000: 6).

Maliyet muhasebesi, işletme içinde oluşan değer akışlarını tespit etme, belgele-

me, kayıtlama, sınıflama, özetleme ve maliyetleri hesaplama sistemidir (Kışal ve Işıklılar, 1999: 3). Bu sistem, üretilen mamullere ilişkin giderlerin sınıflandırılarak saptanmasını sağlar. Böylelikle, mamul satış fiyatının belirlenmesine, stok değerlemesine, faaliyet sonuçlarının çıkarılmasına yardımcı olur. Ayrıca gider türleri, gider yerleri ve gider taşıyıcıları itibarıyla etkin bir kontrolün sağlanması, kısa süreli çeşitli işletme kararlarının alınmasında yöneticilerin bilgilendirilmesi için gereklidir (Al-tuğ, 2006: 10). İşletmelerde maliyet muhasebesi, üretilen mamulün birim maliyetinin doğru hesaplanması, işletmelerin faaliyetlerinin kontrol edilmesi, kısa ve uzun dönem planlama faaliyetleri için gerekli maliyet bilgilerinin sağlanması, işletmelerde yönetimin alacağı kararların isabetli olması için gereklidir (Hacıüstemoğlu, 2000: 7).

İşletme yönetimi, maliyetleri bütçelemek, kontrol etmek, başarı değerlemesi yapabilmek ve çeşitli kararları oluşturabilmek için, maliyet muhasebesinin ürettiği bilgilere ihtiyaç duyar. Maliyet muhasebesi tarafından üretilen bilgilere dayanarak karar ve politika üretmek, genel olarak yönetim muhasebesi kapsamındadır. Bu nedenle, maliyet muhasebesi, işletmenin iç finansal bilgi sisteminin temelini oluşturur ve yönetim muhasebesi için veri hazırlar (Lazol, 2004: 3) Maliyet muhasebesinin önemi; giderlerin türlerine ilişkin hesapların yürütülmesi, üretim çalışması sonuçlarının hesaplarda gösterilmesi, sorumluluk merkezlerinin denetlenmesi, diğer bölümlere bilgi sağlanması şeklinde sıralanabilir (Erdoğan ve Saban, 2006: 8).

3. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nin Uygulanması Gereği

Ülkeler arasında, hatta aynı ülkedeki kurumlar arasında küçük ve orta ölçekli işletme tanımı konusunda bir fikir birliği yoktur. Çünkü, küçük ve orta boy işletme kavramlarını belirleyen özellikler, işletmenin bulunduğu yere, zamana ve ortama göre değişmektedir. Bu değişim nedeniyle, küçük ve orta ölçekli işletmelere ilişkin

objektif bir tanım vermek oldukça zordur (Sarıaslan, 1996: 7). Küçük ve orta ölçekli işletmeleri sınıflandırmak için kullanılan başlıca kriterler; çalışan kişi sayısı, öz sermaye, çalışma sermayesi, sabit sermaye, aktifler toplamı, ödenen vergi toplamı ve piyasa payıdır. İstihdam edilen işçi sayısı, ülkemizdeki işletmeleri gruplamak için kullanılan en yaygın ölçüttür.

Ekonomi içindeki yerleri açısından çok büyük önem taşıyan küçük ve orta ölçekli işletmelerin, ülke içerisindeki üretim ve istihdam alanlarında paylarının artması için kaynak sağlamanın yanı sıra, var olan kaynakları etkin ve verimli bir şekilde kullanabilmeleri çok önem taşımaktadır. Bu nedenle küçük ve orta ölçekli işletmeler, Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'ni etkin bir biçimde uygulamak zorundadırlar. Çünkü, Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi sayesinde; işletmelerde, birim maliyetlerin belirlenmesi, gider kontrolünün sağlanması, planlamanın yapılması ve özel amaçlı kararlara yardımcı olunması işlevleri yerine getirilecektir (Karakaya, 2004: 8). Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nin uygulanması ayrıca, gider türleri, gider yerleri ve gider taşıyıcıları itibarıyla etkin bir kontrolün sağlanması, çeşitli işletme kararlarının alınmasında, işletme faaliyet analizlerinde yardımcı olacaktır.

Üretim işletmelerinin en önemli gereksinimlerinden biri de maliyetlerin etkin bir biçimde izlenmesi ve denetiminin sağlanabilmesidir. Bu nedenle işletmelerin, duyarlı ve sağlam bir maliyet muhasebesi sistemine sahip olmaları gerekmektedir. İşletme büyüklüklerinin artması, ürün çeşitliliğine gidilmesi ve dış pazarlara yönelmesiyle, birim üretim maliyetlerinin bir sistem çerçevesinde izlenmesi ve denetimi, çok yönlü sorumluluklar açısından daha da önem kazanmaktadır. Bu nedenle maliyet muhasebesi, özellikle üretim işletmelerinin muhasebe organizasyonlarında vazgeçilmez bir olgu durumundadır.

4. Kırklareli Yöresi'nde Faaliyet Gösteren Küçük ve Orta Ölçekli Üretim İşletmelerinde Tekdüzen Maliyet Muhasebesi

Sistemi'nin Uygulanma Düzeyinin Belirlenmesi İle İlgili Bir Araştırma

4.1. Araştırmanın Amacı

Kırklareli Yöresi'nde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli üretim işletmelerinde Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nin uygulanma düzeyinin araştırılmasını amaçlayan bu çalışmada, üretilen mamullerin birim maliyetinin doğru olarak hesaplanması, işletmenin faaliyetlerinin kontrol edilmesi, kısa ve uzun dönemli planlama faaliyetleri için gerekli bilgilerin sağlanması ve işletmelerde yönetimin alacağı kararların isabetli olması için, Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nden ne ölçüde yararlandığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

4.2. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmada, Kırklareli Yöresi'nde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli üretim işletmelerinde Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nin uygulanma düzeyinin, işletmelerin mamul satış fiyatlarını, kârlarını, verimliliklerini, diğer işletmelerle rekabet edebilme güçlerini, yöneticilerin isabetli kararlar alabilmesini, maliyet ve gider kontrollerini üretim ve satış kapasitelerini nasıl etkilediği araştırılmıştır.

4.3. Araştırmanın Sayıtları

Araştırmada temel alınan sayıtlı, "Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nin Kırklareli Yöresi'nde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli üretim işletmelerinde uygulanmasında zorluklarla karşılaşmaktadır" şeklindedir.

4.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, Kırklareli Yöresi'nde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli üretim işletmelerinde Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nin uygulama düzeyini belirlemek amacıyla ankete yanıt veren 40 işletme ile sınırlı kalmıştır.

4.5. Araştırma Yöntemi

4.5.1. Araştırma Modeli

Araştırmada, Kırklareli Yöresi'nde faaliyette bulunan küçük ve orta ölçekli üretim işletmelerinde Tekdüzen Maliyet Mu-

hasebesi Sistemi'nin uygulanma düzeyini saptamak amacıyla bir anket uygulanmıştır. Anket, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, işletmenin faaliyet yeri, faaliyet alanı, çalışan işçi sayısı, kuruluş yeri, kuruluş yılı, üretim tipi, hukuki yapısı, profesyonel yönetici istihdamı ve muhasebe kayıtlarının tutulduğu yer hakkında sorular yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde ise, Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nin uygulanma düzeyini ortaya koymaya çalışan sorular yer almaktadır.

4.5.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni olarak, Kırklareli Ticaret ve Sanayi Odası'na üye olan küçük ve orta ölçekli 77 işletmeden, üretim işletmesi niteliğinde olan 50 işletme belirlenmiş ve işletmelerin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. İşletmelerden 4 adedi konu ile ilgilenmediklerini belirtmiş, 6 işletmeye gönderilen anketler ise posta ile geri gelmiştir. Anketlerin geri dönüş oranı % 80 olmuştur. Bu oran, araştırılan konu hakkında bir genelleme yapabilmek için yeterli bir orandır.

4.5.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın amacını gerçekleştirme-ye yönelik veri toplama aracı, birincil kaynak olan anket formu ile sağlanmıştır. Kırklareli Merkez ilçedeki ve Lüleburgaz ile Vize ilçelerindeki işletmelerle yüzyüze kişisel görüşme yöntemi ile anket uygulanmış; diğer ilçelerde bulunan işletmelere ise e-posta ve posta ile anket formları gönderilerek anket uygulanmıştır.

4.5.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Kırklareli Yöresi'nde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli üretim işletmelerinde Tekdüzen maliyet Muhasebesi Sistemi'nin uygulanma düzeyini ortaya koymak amacıyla yapılan bu çalışmada, işletmelere uygulanan anket sonucu elde edilen veriler, SPSS.10 istatistik programı aracılığı ile değerlendirilerek analiz edilmiştir.

4.6. Bulgular ve Yorum

Araştırmada uygulanan anket sonucu elde edilen verilerin değerlendirilmesinden sonra ulaşılan bulgular, aşağıda tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan İşletmelerin Konumluk Yerlerine Göre Dağılımı

Konumluk Yerler	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Merkez İlçe	5	12,5
Kavaklı	2	5,0
İnce	1	2,5
Üsküp	3	7,5
Pınarhisar	1	2,5
Demirköy	1	2,5
Vize	2	5,0
Lüleburgaz	13	32,5
Babaeski	8	20,0
Alpullu	1	2,5
Ahmetbey	-	-
Büyükkarıştıran	3	7,5
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 32,5'i Lüleburgaz'da, % 20'si Babaeski'de, % 12,5'i Merkez İlçede, % 7,5'i Üsküp'te, % 7,5'i Büyükkarıştıran'da, % 5'i Vize'de, % 5'i Kavaklı'da, % 2,5'i İnce'de, % 2,5'i Pınarhisar'da, % 2,5'i Demirköy'de ve % 2,5'i de Alpullu'da yer almaktadır.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan İşletmelerin Sektörlere Göre Dağılımı

Sektörler	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Gıda, İçki, Tütün Sanayii	18	45,0
Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri Sanayii	9	22,5
Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayii	5	12,5
Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayii	1	2,5
Kimya, Petrol, Kömür, Kauçuk ve Plastik Sanayii	1	2,5
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	2	5,0
Metal Ana Sanayii	-	-
Metal Eşya, Makine, Teçhizat Sanayii	3	7,5
Ulaşım, Ölçme ve Diğer İmalat Sanayii	1	2,5
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 45'i gıda, içki, tütün sanayiinde, % 22,5'i dokuma, giyim eşyası ve deri sanayiinde, % 12,5'i orman ürünleri ve mobilya sanayiinde, % 7,5'i metal eşya, makine, teçhizat sanayiinde, % 5'i taş ve toprağa dayalı sanayiide, % 2,5'i kağıt, kağıt ürünleri ve basım Sanayiinde, % 2,5'i kimya, petrol, kömür, kauçuk ve plastik sanayiinde, % 2,5'i de ulaşım, ölçme ve diğer imalat sanayiinde faaliyet göstermektedir.

Tablo 3: Araştırmaya Katılan İşletmelerin İstihdam Açısından Dağılımı

Çalışan Sayısı	Frekanslar	Yüzdeler (%)
1 - 5	5	12,5
6 - 49	30	75,0
50 - 99	3	7,5
100 - 150	2	5,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin çalışan sayıları, % 75'inin 6-49 kişi arasında, % 12,5'inin 1-5 kişi arasında, % 7,5'inin 50-99 kişi arasında ve % 5'inin de 100-150 kişi arasındadır.

Tablo 4: Araştırmaya Katılan İşletmelerin Faaliyette Buldukları Yerlerin Dağılımı

Faaliyet Yerleri	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Küçük Sanayi Sitesi	3	7,5
Organize Sanayi Bölgesi	10	25,0
Şehir İçinde	5	12,5
Şehir Dışında	22	55,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 55'i şehir dışında, % 25'i organize sanayi bölgesinde, % 12,5'i şehir içinde, % 7,5'i ise küçük sanayi sitesinde faaliyette bulunmaktadır.

Tablo 5: Araştırmaya Katılan İşletmelerin Kuruluş Dönemlerine Göre Dağılımı

Kuruluş Dönemleri	Frekanslar	Yüzdeler (%)
1980 Öncesi	-	-
1980-1985 Arası	1	2,5
1986-1990 Arası	4	10,0
1991-1995 Arası	7	17,5
1996-2000 Arası	16	40,0
2001-2005 Arası	11	27,5
2005 ve Sonrası	1	2,5
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 40'ı 1996-2000 yılları arasında, % 27,5'i 2001-2005 yılları arasında, % 17,5'i 1991-1995 yılları arasında, % 10'u 1986-1990 yılları arasında, % 2,5'i 1980-1985 yılları arasında, % 2,5'i de 2005 ve sonrası yıllarda kurulmuştur.

Tablo 6: Araştırmaya Katılan İşletmelerin Üretim Tiplerine Göre Dağılımı

Üretim Tipi	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Sürekli ve Genel Piyasa İçin Üretim	20	50,0
Sipariş ve Fason Üretim	12	30,0
Her İki Biçimde Üretim	8	20,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 50'si sürekli ve genel piyasa için, % 30'u sipariş ve fason üretim, % 20'si de her iki biçimde üretim yapmaktadır.

Tablo 7: Araştırmaya Katılan İşletmelerin Hukuki Yapılarına Göre Dağılımı

Hukuki Yapı	Frekanslar	Yüzdeler
Tek Kişi İşletmesi	8	20,0
Adi Şirket	2	5,0
Kollektif Şirket	2	5,0
Komandit Şirket	-	-
Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket	-	-
Limited Şirket	20	50,0
Anonim Şirket	8	20,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 50'si limited şirket, % 20'si anonim şirket, % 20'si tek kişi işletmesi, % 5'i adi şirket, % 5'i de kollektif şirkettir.

Tablo 8: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Profesyonel Yönetici İstihdam Etme Durumlarının Dağılımı

Profesyonel Yönetici İstihdamı	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Her Yönetim Kademesinde	4	10,0
Bazı Yönetim Kademelerinde	16	40,0
Profesyonel Yönetici İstihdam Edilmiyor	20	50,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 50'sinde profesyonel yönetici istihdam edilmekte, % 40'ında bazı kademelerde profesyonel yönetici istihdam edilmekte, % 10'unda da her kademedede profesyonel yönetici istihdam edilmektedir.

Tablo 9: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Muhasebe Kayıtlarının Tutulduğu Yerler Bakımından Dağılımı

Muhasebe Kayıtlarının Tutulduğu Yer	Frekanslar	Yüzdeler (%)
İşletme İçinde Muhasebe Servisinde	12	30,0
İşletme Dışında SMMM Bürosunda	28	70,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin muhasebe kayıtları, % 70'inde işletme dışında serbest muhasebeci mali müşavir bürolarında, % 30'unda ise işletme içinde muhasebe servislerinde tutulmaktadır.

Tablo 10: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Kullandıkları Maliyet Hesapları Seçenekleri Açısından Dağılımı

Kullanılan Maliyet Hesapları Seçeneği	Frekanslar	Yüzdeler (%)
7/A Seçeneği	4	10,0
7/B Seçeneği	24	60,0
Yanıtsız	12	30,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 60'ı, maliyet hesapları seçeneklerinden 7/B seçeneğini, % 10'u da 7/A seçeneğini kullanmaktadır. İşletmelerin % 30'u ise bu soruyu yanıtlamamıştır.

Tablo 11: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Giderleri Muhasebeleştirirken Direkt ve Endirekt Olarak Ayırıp Ayırmamalarına Göre Dağılımı

Giderlerin Muhasebeleştirilmesi	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Direkt ve Endirekt Olarak Ayırıyor	8	20,0
Direkt ve Endirekt Olarak Ayırmıyor	22	55,0
Yanıtsız	10	25,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 55'i, giderleri direkt ve endirekt olarak ayırmakta, % 20'si giderleri direkt ve endirekt olarak ayırmamaktadır. İşletmelerin % 25'i ise bu soruyu yanıtlamamıştır.

Tablo 12: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Maliyetleri Gider Yeri İtibariyle Ayrıntılı Olarak İzleyip İzlemedikleri ve Gider Yeri Maliyet Tabloları Hazırlayıp Hazırlamadıkları Açısından Dağılımı

Maliyetlerin Gider Yerlerinde İzlenmesi	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Maliyetleri Gider Yeri İtibariyle Ayrıntılı Olarak İzleyerek Gider Yeri Maliyet Tabloları Hazırlıyor	8	20,0
Maliyetleri Gider Yeri İtibariyle Ayrıntılı Olarak İzlemiyor ve Gider Yeri Maliyet Tabloları Hazırlamıyor	22	55,0
Yanıtsız	10	25,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 55'i, maliyetleri gider yeri itibariyle ayrıntılı olarak izlememekte ve gider yeri maliyet tabloları hazırlamamaktadır. İşletmelerin % 20'si maliyetleri gider yeri itibariyle ayrıntılı olarak izlemekte ve gider yeri maliyet tabloları hazırlamaktadır. İşletmelerin % 25'i ise bu soruyu yanıtlamamıştır.

Tablo 13: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Giderleri Muhasebeleştirirken Kullandıkları Kodlama Sistemlerine Göre Dağılımı

Giderlerin Muhasebeleştirilmesinde Kullanılan Kodlama Sistemleri	Frekanslar	Yüzdeler
Defter-i Kebir Hesabı, Gider Çeşidi, Gider Yeri	2	5,0
Defter-i Kebir Hesabı, Gider Yeri, Gider Çeşidi	4	10,0
Defter-i Kebir Hesabı, Gider Çeşidi	12	30,0
Yanıtsız	22	55,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 30'u giderleri muhasebeleştirirken "Defter-i Kebir Hesabı, Gider çeşidi" kodlama sistemini, % 10'u "Defter-i Kebir Hesabı, Gider Yeri, Gider Çeşidi" kodlama sistemini, % 5'i "Defter-i Kebir Hesabı, Gider Çeşidi, Gider Yeri" kodlama sistemini kullanmaktadır. İşletmelerin % 55'i ise bu soruyu yanıtlamamıştır.

Tablo 14: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Maliyet Muhasebesi Yansıtma Hesaplarını Kullanma Durumlarının Dağılımı

Yansıtma Hesaplarının Kullanımı	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Yansıtma Hesaplarını Kullanıyor	12	30,0
Yansıtma Hesaplarını Kullanmıyor	28	70,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 70'i maliyet muhasebesi yansıtma hesaplarını kullanmamakta, % 30'u ise maliyet muhasebesi yansıtma hesaplarını kullanmaktadır.

Tablo 15: Araştırmaya Katılan İşletmelerde, Tekdüzen Hesap Planı'nda Yer Alan Maliyet Hesapları Grubunda Belirtilen Hesaplar Dışında, Yeni Bir Hesap ya da Hesapların Açılmasına Gerek Duyan İşletmelerin Dağılımı

Yeni Bir Hesaba Duyulan Gereksinim	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Yeni Bir Maliyet Hesabı Açılmasına Gereksinme Duyuyorum	12	30,0
Yeni Bir Maliyet Hesabı Açılmasına Gereksinme Duymuyorum	28	70,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 70'i, Tekdüzen Hesap Planı'nda yer alan maliyet hesapları grubunda belirtilen hesaplar dışında, yeni bir hesap ya da hesapların açılmasına gereksinme duymamakta, % 30'u ise gereksinme duymaktadır.

Tablo 16: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Maliyet Muhasebesi Amaçlarına Yönelik Olarak 8 No'lu Hesap Grubunu Kullanma Eğilimlerinin Dağılımı

8 No'lu Hesap Grubunu Kullanma Eğilimi	Frekanslar	Yüzdeler (%)
8 No'lu Hesap Grubunu Kullanıyoruz	4	10,0
8 No'lu Hesap Grubunu Kullanmıyoruz	36	90,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 90'ı, maliyet muhasebesi amaçlarına yönelik olarak 8 no'lu hesap grubunu kullanmamakta, % 10'u ise kullanmaktadır.

Tablo 17: Araştırmaya Katılan İşletmelerin 8, No'lu Hesap Grubunu Kullanma Amaçlarının Dağılımı

8 No'lu Hesabı Kullanım Amaçları	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Gider Yerlerini İzlemek İçin	1	25,0
Giderleri Çeşitlerine Göre İzlemek İçin	3	75,0
Toplam	4	100,0

Araştırmaya katılan ve maliyet muhasebesi amaçlarına yönelik olarak 8 no'lu hesap grubunu kullandıklarını bildiren işletmelerin % 75'i, 8 no'lu hesap grubunu giderleri çeşitlerine göre izlemek amacıyla kullanmakta, % 25'i ise gider yerlerini izlemek için kullanmaktadır.

Tablo 18: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesaplarını Kullanma Eğilimlerinin Dağılımı

Bağlantı Hesaplarını Kullanma Eğilimi	Frekanslar	Yüzdeler (%)
700 ve 701 No'lu Hesapları Kullanıyoruz	12	30,0
700 ve 701 No'lu Hesapları Kullanmıyoruz	28	70,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 70'i, 700 ve 701 no'lu maliyet muhasebesi bağlantı hesaplarını kullanmamakta, % 30'u ise kullanmaktadır.

Tablo 19: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesaplarını Kullanma Amaçlarının Dağılımı

Bağlantı Hesaplarını Kullanma Amaçları	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Tekdüzen Hesap Planı'nda Yer Alan Açıklamalar Doğrultusunda Kullanıyoruz	6	50,0
Giderleri, Önce Çeşitlerine Göre 700 No'lu Hesaba Alıp, Daha Sonra 701 No'lu Yansıtma Hesabı Aracılığı İle Fonksiyonel Gider Hesaplarına Aktarma Amacıyla Kullanıyoruz	6	50,0
Toplam	12	100,0

Araştırmaya katılan ve maliyet muhasebesi bağlantı hesaplarını kullandıklarını bildiren işletmelerin % 50'si 700 ve 701 no'lu hesapları, Tekdüzen Hesap Planı'nda yer alan açıklamalar doğrultusunda; % 50'si ise giderleri önce çeşitlerine göre 700 no'lu hesaba alıp, daha sonra 701 no'lu yansıtma hesabı aracılığı ile fonksiyonel gider hesaplarına aktarma amacıyla kullanmaktadır.

Tablo 20: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Üretim Maliyetlerini Hesaplama Aralıklarının Dağılımı

Üretim Maliyetlerini Hesaplama Aralıkları	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Ayda Bir Hesaplıyoruz	24	60,0
Üç Ayda Bir Hesaplıyoruz	14	35,0
Yılda Bir Hesaplıyoruz	2	5,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 60'ı üretim maliyetlerini ayda bir, % 35'i üç ayda bir, % 5'i de yılda bir hesaplamaktadır.

Tablo 21: Araştırmaya Katılan İşletmelerden, Üretim Maliyetlerini Aylık Olarak Hesaplayanların, Amortisman Giderleri Dışındaki Giderlerin Aylara Dağıtımında Kullandıkları Hesapların Dağılımı

Kullanılan Hesaplar	Frekanslar	Yüzdeler (%)
373 Maliyet Giderleri Karşılığı	24	100,0
Diğer	-	-
Toplam	24	100,0

Araştırmaya katılan ve üretim maliyetlerini aylık olarak hesapladıklarını belirten işletmelerin % 100'ü, amortisman giderleri dışındaki giderlerin aylara dağıtımında 373 Maliyet Giderleri Karşılığı Hesabı'nı kullanmaktadır.

Tablo 22: Araştırmaya Katılan İşletmelerden Fason Üretim Yapanların, Maliyetlerini İzledikleri Hesapların Dağılımı

Maliyetlerin İzlendiği Hesaplar	Frekanslar	Yüzdeler (%)
740 Hizmet Üretim Maliyeti	20	100,0
Diğer	-	-
Toplam	20	100,0

Araştırmaya katılan ve sadece sipariş ve fason üretim yaptıklarını belirten işletmelerle, hem sürekli ve genel piyasa için üretim, hem de sipariş ve fason üretim yaptıklarını belirten işletmelerin (her iki biçimde) % 100'ü maliyetlerini 740 Hizmet Üretim Maliyeti Hesabı'nda izlemektedir.

Tablo 23: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Fason İş Yaptırınların Ödediği Fason İşçilik Giderlerini İzledikleri Hesapların Dağılımı

Fason İşçilik Giderlerinin İzlendiği Hesaplar	Frekanslar	Yüzdeler (%)
720 Direkt İşçilik Giderleri Hesabı'nda	12	60,0
730 Genel Üretim Giderleri Hesabı'nda	8	40,0
Diğer	-	-
Toplam	20	100,0

Araştırmaya katılan ve sadece sipariş ve fason üretim yaptıklarını belirten işletmelerle, hem sürekli ve genel piyasa için, hem de sipariş ve fason üretim yaptıklarını belirten işletmelerin (her iki biçimde) % 60'ı, fason iş yaptıranların ödediği fason işçilik giderlerini 720 Direkt İşçilik Giderleri Hesabı'nda, % 40'ı da 730 Genel Üretim Giderleri Hesabı'nda izlemektedir.

Tablo 24: Araştırmaya Katılan İşletmelerin Uyguladıkları, Maliyet Kapsamına Göre Maliyet Yöntemlerinin Dağılımı

Uygulanan Maliyet Yöntemleri	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Tam Maliyet Yöntemi	16	40,0
Değişken Maliyet Yöntemi	8	20,0
Normal Maliyet Yöntemi	12	30,0
Asal (Direkt) Maliyet Yöntemi	4	10,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 40'ı, "Maliyet Kapsamına Göre Maliyet Yöntemleri"nden Tam Maliyet Yöntemi'ni, % 30'u Normal Maliyet Yöntemi'ni, % 20'si Değişken Maliyet Yöntemi'ni, % 10'u da Asal (Direkt) Maliyet Yöntemi'ni uygulamaktadır.

Tablo 25: Araştırmaya Katılan İşletmelerin Uyguladıkları, Maliyetlerin Saptanma Zamanına Göre Maliyet Yöntemlerinin Dağılımı

Uygulanan Maliyet Yöntemleri	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Fiili (Tarihi) Maliyet Yöntemi	12	30,0
Tahmini Maliyet Yöntemi	20	50,0
Standart Maliyet Yöntemi	8	20,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 50'si, "Maliyetlerin Saptanma Zamanına Göre Maliyet Yöntemleri"nden Tahmini Maliyet Yöntemi'ni, % 30'u Fiili (Tarihi) Maliyet Yöntemi'ni, % 20'si de Standart Maliyet Yöntemi'ni uygulamaktadır.

Tablo 26: Araştırmaya Katılan İşletmelerin Uyguladıkları, Maliyetlerin Saptanma Şekline (Üretim Biçimlerine) Göre Maliyet Yöntemlerinin Dağılımı

Uygulanan Maliyet Yöntemleri	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Sipariş Maliyet Yöntemi	8	40,0
Safha (Evre) Maliyet Yöntemi	12	60,0
Toplam	20	100,0

Araştırmaya katılan ve "Maliyetlerin Saptanma Şekline Göre Maliyet Yöntemleri"ni uyguladıklarını belirten işletmelerin % 60'ı Safha (Evre) Maliyet Yöntemi'ni, % 40'ı da Sipariş Maliyet Yöntemi'ni uygulamaktadır.

Tablo 27: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Direkt İşçilik Kapsamına Aldıkları Giderlerin Kayıt Edildikleri Hesapların Dağılımı

Direkt İşçilik Kapsamına Alınan Giderler	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Esas Üretim Gider Yerinde Çalışan İşçilerin Tüm İşçilik Giderleri 720 No'lu Hesaba Kaydediliyor.	18	80,0
Esas Üretim Gider Yerinde Çalışan İşçilerin, Mamule Direkt Yüklenebilen İşçilik Giderleri (Esas İşçilik, Fazla Mesai, Gece Primi, İkramiyeler, Hafta Tatili Ücretleri, Yıllık İzin Ücretleri, Sosyal Yardımlar) 730 No'lu Hesaba Kaydediliyor.	4	20,0
Diğer	-	-
Toplam	22	100,0

Araştırmaya katılan ve direkt işçilik giderlerini ilgili maliyet hesaplarına kaydettiklerini belirten işletmelerin % 80'i, esas üretim gider yerinde çalışan işçilerin tüm işçilik giderlerini 720 no'lu hesaba; % 20'si de esas üretim gider yerinde çalışan işçilerin, mamule direkt yüklenebilen işçilik giderlerini (esas işçilik, fazla mesai, gece primi, ikramiyeler, hafta tatili ücretleri, yıllık izin ücretleri, sosyal yardımlar) 730 no'lu hesaba kaydetmektedir.

Tablo 28: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Yardımcı Hizmet Gider Yerlerinde Toplanan Giderlerin Dağıtımında Kullandıkları Dağıtım Anahtarları Seçimlerinin Dağılımı

Dağıtım Anahtarları Seçimleri	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Elektrik Giderleri		
-Tüketilen Kilowattsaat	36	90,0
-Ampul Sayısı	4	10,0
-Diğer	-	-
Toplam	40	100,0
Fabrika Binası Amortisman Giderleri		
-Yüzölçümü	40	100,0
-Hacim	-	-
-Diğer	-	-
Toplam	40	100,0
Sigorta Giderleri		
-Yüzölçümü	40	100,0
-Hacim	-	-
-Diğer	-	-
Toplam	40	100,0
Vergi Giderleri		
-Yüzölçümü	40	100,0
-Hacim	-	-
-Diğer	-	-
Toplam	40	100,0
Kira Giderleri		
-Yüzölçümü	40	100,0
-Hacim	-	-
-Diğer	-	-
Toplam	40	100,0
Yakıt Giderleri		
-Radyatör Sayısı	40	100,0
-Diğer	-	-
Toplam	40	100,0

Taşıma Giderleri		32	80,0
-Malzeme Miktarı		2	5,0
-Malzeme Değeri		6	15,0
-Malzeme Ağırlığı		-	-
-Diğer			
Toplam		40	100,0
Bakım Onarım Giderleri			
-Bakım Onarım Saatleri		8	20,0
-Bakım Onarım Malzemesi Tüketimi		12	30,0
-Makinelerin Sayısı		20	50,0
-Makinelerin Değeri		-	-
-Diğer		-	-
Toplam		40	100,0
Sosyal Giderler			
-İşçi Sayısı		40	100,0
-Yevmiye Adedi		-	-
-Diğer		-	-
Toplam		40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin, yardımcı hizmet gider yerlerinde toplanan giderlerden elektrik giderlerinin dağıtımında %90'ı tüketilen kilowattsaaati, % 10'u da ampul sayısını; fabrika binası amortisman giderlerinin, sigorta giderlerinin, vergi giderlerinin, kira giderlerinin dağıtımında % 100'ü yüzölçümünü; yakıt giderlerinin dağıtımında % 100'ü radyatör sayısını; taşıma giderlerinin dağıtımında % 80'i malzeme miktarını, % 5'i malzeme değerini, % 15'i de malzeme ağırlığını; bakım onarım giderlerinin dağıtımında % 20'si bakım onarım saatlerini, % 30'u bakım onarım malzemesi tüketimini, % 50'si de makinelerin sayısını; sosyal giderlerin dağıtımında ise % 100'ü işçi sayısını dağıtım anahtarı olarak kullanmaktadır.

Tablo 29: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Yardımcı Üretim ve Hizmet Gider Yerlerinin Giderlerinin Dağıtımında Kullandıkları Dağıtım Yöntemlerinin Dağılımı

Kullanılan Dağıtım Yöntemleri	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Basit Dağıtım Yöntemi	24	60,0
Kademeli (Basamaklı) Dağıtım Yöntemi	6	15,0
Matematiksel Dağıtım Yöntemi	8	20,0
Karşılıklı Dağıtım Yöntemi	-	-
Standart (Planlı) Dağıtım Yöntemi	2	5,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 60'ı, yardımcı üretim ve hizmet gider yerlerinin giderlerinin dağıtımında dağıtım yöntemi olarak Basit Dağıtım Yöntemi'ni, % 20'si Matematiksel Dağıtım Yöntemi'ni, % 15'i Kademeli (Basamaklı) Dağıtım Yöntemi'ni, % 5'i de Standart (Planlı) Dağıtım Yöntemi'ni kullanmaktadır.

Tablo 30: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Stokların Değerlemede Kullandıkları Stok Değerleme Yöntemlerinin Dağılımı

Kullanılan Stok Değerleme Yöntemleri	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Gerçek Parti Maliyeti (Has Maliyet) Yöntemi	12	30,0
Ortalama Maliyet Yöntemi	10	25,0
İlk Giren İlk Çıkar (FIFO) Yöntemi	8	20,0

İlk Gelecek Olan İlk Çıkar (NİFO) Yöntemi	-	-
En Yüksek Fiyatlı İlk Çıkar (HİFO)Yöntemi	-	-
Son Giren İlk Çıkar (LİFO) Yöntemi	6	15,0
Yenileme Maliyeti (Piyasa Fiyatı) Yöntemi	-	-
Standart Maliyet Yöntemi	4	10,0
Güvenlik Stoklarını Dikkate Alan Temel Stok Yöntemi	-	-
Piyasa Fiyatı ve Alış Maliyetinden Düşük Olanı ile Değerl. Yönte.	-	-
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 30'u, stokların değerlemesinde stok değerlendirme yöntemlerinden Gerçek Parti Maliyeti (Has Maliyet) Yöntemi'ni, % 25'i Ortalama Maliyet Yöntem'ini, % 20'si İlk Giren İlk Çıkar (FİFO) Yöntemi'ni, % 15'i Son Giren İlk Çıkar (LİFO) Yöntemi'ni, % 10'u da Standart Maliyet Yöntemi'ni kullanmaktadır.

Tablo 31: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Genel Üretim Giderlerini Mamullere Dağıtırken Kullandıkları Dağıtım Ölçütü Sayılarının Dağılımı

Kullanılan Dağıtım Ölçütü Sayısı	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Tek Dağıtım Ölçütü Kullanıyor	40	100,0
Her Gider Unsuru İçin Ayrı dağıtım Ölçütü Kullanıyor	-	-
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmeleri % 100'ü, genel üretim giderlerini mamullere dağıtırken tek dağıtım ölçütü kullanmaktadır.

Tablo 32: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Genel Üretim Giderlerinin Mamullere Dağıtımında Kullandıkları Dağıtım Ölçütü Türlerinin Dağılımı

Kullanılan Dağıtım Ölçütü Türleri	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Direkt İşçilik Saati	24	60,0
Direkt İşçilik Giderleri	12	30,0
Makine Çalışma Saati	4	10,0
Mamul Direkt Giderleri	-	-
Diğer	-	-
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 60'ı, genel üretim giderlerinin mamullere dağıtımında dağıtım ölçütü olarak direkt işçilik saatini, % 30'u direkt işçilik giderlerini, % 10'u da makine çalışma saatini kullanmaktadır.

Tablo 33: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Ortak Ürünlerin Maliyetlerinin Hesaplanmasında, Giderlerin Ortak Ürünlere Dağıtılmasında Kullandıkları Ölçütlerin Dağılımı

Giderlerin Ortak Ürünlere Dağıtılmasında Kullanılan Ölçütler	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Üretim Miktarı Ölçütü	16	80,0
Katsayı Ölçütleri	4	20,0
Net Satış Hasılatı Ölçütü	-	-
Diğer	-	-
Toplam	20	100,0

Araştırmaya katılan ve ortak ürünlerin maliyetini hesapladıklarını belirten işletmelerin % 80'i, ortak ürünlerin maliyetlerinin hesaplanmasında, giderlerin ortak ürünlere dağıtılmasında üretim miktarı ölçütünü, % 20'si ise katsayı ölçütlerini kullanmaktadır.

Tablo 34: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Yan Ürünlerin Maliyetini Hesaplama Durumlarının Dağılımı

Yan Ürünlerin Maliyetinin Hesaplanma Durumu	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Hesaplayabiliyoruz	6	15,0
Hesaplayamıyoruz	34	85,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 85'i, yan ürünlerin maliyeti hesaplayamamakta, % 15'i ise hesaplayabilmektedir.

Tablo 35: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Yan Ürünlerin Maliyetini Hesaplarken, Yan ürünlere Üretim Maliyetinden Pay Vermede Kullandıkları Yöntemlerin Dağılımı

Yan Ürünlere Üretim Maliyetinden Pay Vermede Kul. Yöntemler	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Brüt Satış Hasılatı Yöntemi	3	50,0
Net Satış Hasılatı Yöntemi	3	50,0
Tedarik Değeri Yöntemi	-	-
Diğer	-	-
Toplam	6	100,0

Araştırmaya katılan ve yan ürünlerin maliyetini hesaplayabildiklerini belirten işletmelerin % 50'si, yan ürünlerin maliyetini hesaplarken, yan ürünlere üretim maliyetinden pay vermede Brüt Satış Hasılatı Yöntemi'ni, % 50'si de Net Satış Hasılatı Yöntemi'ni kullanmaktadır.

Tablo 36: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Yan Ürünlere Üretim Maliyetinden Pay Verirken, Yan Ürünleri İzledikleri Hesapların Dağılımı

Yan Ürünlerin İzlendiği Hesaplar	Frekanslar	Yüzdeler (%)
157 Diğer Stoklar Hesabı'nda İzliyoruz.	-	-
Yan Ürünler Satıldıkça Üretim Maliyetinden Düşülmektedir.	6	100,0
Diğer	-	-
Toplam	6	100,0

Araştırmaya katılan ve yan ürünlerin maliyetini hesaplayabildiklerini belirten işletmelerin % 100'ü, yan ürünlere üretim maliyetinden pay verirken, yan ürünler satıldıkça üretim maliyetinden düşmektedir.

Tablo 37: Araştırmaya Katılan ve Yan Ürünlerin Maliyetini Hesaplayan İşletmelerin, Yan Ürünler Satıldıkça, Satış Kârını İzledikleri Hesapların Dağılımı

Yan Ürünlerin Satış Kârının İzlendiği Hesaplar	Frekanslar	Yüzdeler (%)
602 Diğer Gelirler Hesabı	-	-
649 Diğer Olağan Gelir ve Kârlar Hesabı	6	100,0
Diğer	-	-
Toplam	6	100,0

Araştırmaya katılan ve yan ürünlerin maliyetini hesaplayabildiklerini belirten işletmelerin % 100'ü, yan ürünler satıldıkça, satış kârlarını 649 Diğer Olağan Gelir ve Kârlar Hesabı'nda izlemektedir.

Tablo 38: Araştırmaya Katılan İşletmelerin, Finansman Giderlerinden Üretim Maliyetlerine Pay Verip Vermeme Durumlarının Dağılımı

Finansman Giderlerinden Üretim Maliyetlerine Pay Verilmesi	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Pay Veriyoruz	4	10,0
Pay Vermiyoruz	16	40,0
Yanıtsız	20	50,0
Toplam	40	100,0

Araştırmaya katılan işletmelerin % 40'ı, finansman giderlerinden üretim maliyetlerine pay vermemekte, % 10'u pay vermektedir. İşletmelerin % 50'si ise bu soruyu yanıtlamamıştır.

Tablo 39: Araştırmaya Katılan ve Finansman Giderlerinden Üretim Maliyetlerine Pay Veren İşletmelerin, Finansman Giderlerinden Üretim Maliyetlerine Pay Verirken İzlediği Yöntemlerin Dağılımı

Finansman Giderlerinden Üretim maliyetlerine Pay Verirken İzlenen Yöntemler	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Sadece Üretimle Direkt İlişkisi Kurulabilen Finansman Giderleri Üretim Maliyetlerine Yüklenmektedir.	2	50,0
Toplam Finansman Giderlerinin Belli Bir Yüzdesi Üretim Maliyetlerine Yüklenmektedir.	2	50,0
Diğer	-	-
Toplam	4	100,0

Araştırmaya katılan ve finansman giderlerinden üretim maliyetlerine pay verdiğini belirten işletmelerin %50'si, finansman giderlerinden üretim maliyetlerine pay verirken, sadece üretimle direkt ilişkisi kurulabilen finansman giderlerini üretim maliyetlerine yüklemekte; % 50'si ise toplam finansman giderlerinin belli bir yüzdesini üretim maliyetlerine yüklemektedir.

5. Sonuç

Kırklareli Yöresi'nde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli üretim işletmelerinde, maliyet muhasebesi etkili ve verimli bir biçimde uygulanmamaktadır. Bunun nedenlerinden biri, bu işletmelerin profesyonel yönetici istihdam etme oranlarının çok düşük olması, maliyet muhasebesini genel muhasebenin içinde değerlendirmeleri ve ayrı bir sistem olarak görmemeleri, bu konuda uzman kişileri bünyelerinde istihdam etmemeleridir. Bu nedenle, Kırklareli

Yöresi'nde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli üretim işletmelerinin çok büyük bir kısmının, muhasebe kayıtlarını işletme dışında serbest muhasebeci mali müşavirlere tutturmaları, serbest muhasebeci mali müşavirlerin bir kısmının maliyet muhasebesi konusunda uzman olmamaları, ayrıca işletme içi faaliyetlere hakim olamamaları, işletmelerin Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'ni uygulamamalarının en önemli nedenlerinden biridir.

Kırklareli Yöresi'nde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli üretim işletmelerinin yöneticilerinin, Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'ni çok karmaşık ve uygulanması zor bir sistem olarak görmeleri, bu konuda yetişmiş uzman kişi sayısının azlığı ve Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nin yeterince tanınmaması, sistemin uygulanmasına engel oluşturmaktadır. Bu işletmelerde Tekdüzen Maliyet

Muhasebesi Sistemi'nin etkili ve verimli bir biçimde uygulanabilmesi için, Kırklareli Yöresi'nde faaliyet gösteren Ticaret Odaları, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odalarının, işletmeleri Tekdüzen Maliyet Muhasebesi'ni kullanmanın yararları ve uygulama yöntemleri konusunda bilinçlendirmeleri yararlı olacaktır. Ayrıca Trakya Üniversitesi'nin ilgili bölümleri tarafından, bu işletmelere yönelik seminerler ve konferanslar düzenlenerek, Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nin önemi ve uygulanabilirliği açıklanmalıdır.

Kırklareli Yöresi'nde faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli üretim işletmelerinde Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi'nin yeterince tanınmıyor ve uygulanmıyor oluşu, bu işletmeler için önemli bir eksikliklerdir. İşletmelerin birim satış fiyatını, birim maliyetleri hesaplamadan belir-

lemesi, istikrar sağlayamamasına ve diğer işletmelerle etkili, bilinçli ve planlı rekabet edememelerine neden olmaktadır.

Kaynakça

Altuğ, Osman. (2006). Maliyet Muhasebesi, Güncellenmiş 14. Baskı, Türkmen Kitabevi, İstanbul.

Erdoğan, Necmettin., Saban, Metin. (2006). Maliyet ve Yönetim Muhasebesi, Barış Yayınları, Fakülte Kitabevi, İzmir.

Hacırüstemoğlu, Rüstem. (2000). Maliyet Muhasebesi, Türkmen Kitabevi, İstanbul.

Karakaya, Mevlüt. (2004). Maliyet Muhasebesi, Gazi Kitabevi, Ankara.

Kışalı, Yunus., Işıklılar, Sadi. (1999). Maliyet Muhasebesi ve Maliyet Hesaplamaları, Beta Yayınları, İstanbul.

Lazol, İbrahim. (2004). Maliyet Muhasebesi, 2. Baskı, Ekin Kitabevi, Bursa.

Sarıaslan, Halil. (1996). Türkiye Ekonomisinde Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, TOBB Yayınları, No: Genel 309, Böl. 35, Ankara.

12. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi'ne gelemeyen Prof. Dr. Gary Previts'den mesaj var. (14.05.2008)

12. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi'nin katılımcılarına;

Washington DC 'de düzenlenen toplantıdaki görevlerim nedeniyle İstanbul toplantısına katılmadığım için çok üzgünüm. Sizlere selamlarımı sunuyor ve bu aktivitenin tarihindeki en önemli Kongre olacak bu toplantıya en iyi dileklerimi gönderiyorum. Bu toplantıyı düzenleyen sponsor kurumlarını ve organizasyonun liderlerini tebrik ediyorum ve onlara teşekkür ediyorum.

İki kta ve bir çok kültür, dil ve ekonominin arasında bir köprü olan İstanbul, Muhasebe Tarihi'nin önemli bir merkezidir. Kongrenin başkanı Dr. Oktay Güvemli Kongre'ye sunulan çeşitli araştırma ve raporlarla Muhasebe tarihinde önemli dersler çıkarmak için bu köprüye hayat verdi.

Sunulan bildirilerin kalitesi ve bilim işbirliğindeki enerjiyle düzenlenen bu kongreye başarılar diliyorum ve kongrede bulunarak muhasebe tarihinin ileri düzeydeki bilgilerinden faydalanan sizleri kışkırdığımı belirtmek istiyorum.

*Saygılarımla
Gary Previts*